

Sociological Dimensions of Effects and Causes of Modern Lifestyle in Metropolises: A Data-based Study

Zohreh Molapanah¹, Ehsan Rahmani Khalili^{2*}, Mansour Vosooghi³

¹PhD Student, Department of Sociology, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

²Assistant Professor, Department of Sociology, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

³Professor, Department of Sociology, University of Tehran, Tehran, Iran.

ARTICLE INFO

Article Type:

Original Research

Received: 11.30.2020

Revised: 03.06.2021

Accepted: 06.26.2021

Keyword:

Grounded Theory
Modern Lifestyle
Fundamental Theory
Lived Experience
Single Men (Bachelors)

*Corresponding Author:

Ehsan Rahmani Khalili

Email: ehsan5171@gmail.com

ABSTRACT

Value changes along with structural changes and increasing levels of education have created dramatic changes in the way men look at life and its patterns. Therefore, the purpose of this study was to identify the lifestyle of single men. This article studies the various dimensions of the lived experience of single men using the background method (data foundation). The statistical population in this study comprised of single men over 28 years of age in Tehran. The research was carried out by purposive sampling method and using semi-structured interview tools until theoretical saturation was achieved. The study was conducted by interviewing 32 single men. In the coding step, 520 open codes, 100 core codes and 20 selected codes were extracted from the interview. Throughout this research, the guidance of professors was used to increase credibility and reliability. In the final stage, the lived experience of single men with a focus on modern lifestyles was identified as the main factor. The constructed phenomenon of modern lifestyle is the result of the use of art in leisure, watching foreign channels and the use of social space, which led to strategies to reduce adaptation to unhealthy interactions and entertainment. Decreased family relationships, emotional problems, the multiplicity and normalization of relationships with the opposite sex, disorder in life and attention to clothes are the consequences of the mentioned phenomenon.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

In recent decades, we have witnessed the emergence of new lifestyles that are sometimes far from the common values and norms of the past generation. The diversity and multiplicity of new lifestyles, which are ways of expressing social and cultural distinctions in today's society, are affected by the four elements of class, generation, gender, and urbanity. In choosing their lifestyle, men create new lifestyles in search of a new identity. The growth of individualism and urban life, the expansion of education, and the provision of various opportunities for consumption, entertainment, and leisure have had a great impact on various social classes and layers. A delay in marriage can be counted as one such effect. This new style of life is particularly prominent in big cities. In addition, Giddens believes that the personal identity of people is actually built and discussed based on a special narrative of themselves, which is subject to constant revisions by the person according to the changing reflections of modern social institutions. He considers the activist to have the power of choice.

Theoretical framework

Due to the qualitative nature of the research, the researchers did not investigate the phenomenon in question with a specific theoretical approach, but based it on in-depth and qualitative interviews in order to discover hypotheses and understand men's lived experience of procrastination of the age of marriage. The conceptual framework of the current research is a compilation of the presented theories according to their main concepts. Among the existing theories, we chose the theories of Bourdieu, Giddens and Simmel.

Simmel forms the foundation of the complex relationship between modern lifestyle as a social form and people's search for identity, and according to Bourdieu, groups have a similar value system and similar lifestyles. However, Giddens believes that the personal identity of people is actually built and discussed based on a special narrative of themselves, which is subject to constant revisions by the person himself according to the changing reflections of modern social institutions. He considers the activist to have the power of choice.

Methodology

The research was conducted using the contextual method (foundation data). The statistical population in this research consisted of unmarried men over 28 years old in Tehran. The research was carried out using the purposeful sampling method and semi-structured interview theoretical saturation was reached. 32 single men in total were interviewed. In the coding phase, 520 open codes, 100 central codes and 20 selective codes were extracted from the interviews. To increase credibility and reliability, expert guidance of professors was used.

Research findings

Core Research Category: Modern Lifestyle

All the mentioned categories were related to the category of "modern lifestyle" in single life. In the modern lifestyle, people's free time is mostly filled with virtual forms. Their cultural consumption is mostly in the field of western art. They spend a lot of money to manage their body. In choosing a single lifestyle, a person can choose the lifestyle he likes for his life with complete freedom among various lifestyles, and the people around him and parents should

not interfere in this choice.

Discussion and conclusion

In the paradigm model, based on the young people's interpretation and understanding of single life, they were classified into three categories of causal conditions, contextual conditions, and intervening conditions.

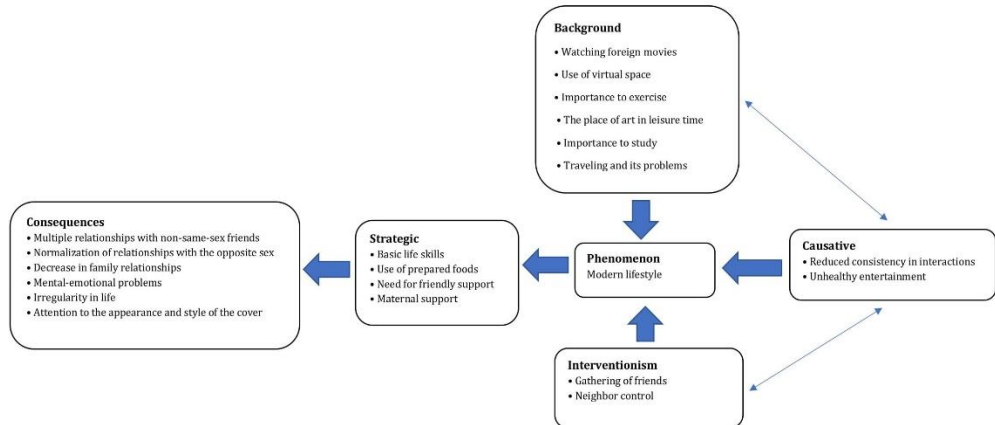

Figure 1. Paradigmatic model of the modern lifestyle phenomenon in single life.

In the interpretation of the causal conditions of the bitter experience of cohabitation with others, the fear of cohabitation and its commitments causes men to refuse permanent marriage. In addition, their free time is mostly parties held in special and secluded places that are not liked by the norms of the society, and on the other hand, family supervision is less in this lifestyle, creating a value gap with parents.

In the context of single life, including young people, they come to Tehran in search of educational and job opportunities and choose a single lifestyle based on necessity, expanding their friendships with people who have similar interests and desires. In these relationships, gender is not very decisive, and the possibility that they will find a deeper emotional relationship with the opposite sex and have sex becomes very high.

Considering the characteristics of the city of Tehran, where anonymity and indifference are widespread, this itself causes a decrease in monitoring the lives of single people. In the modern lifestyle, as it is the center of "self", the compatibility in interactions with others decreases and being in social networks, men lose communication skills in the real environment. Consequently, there is an irregularity in the hours of the day and night, increased anxiety and nervous pressure, prevalence of depression, and behavioral disorders.

In summary, in their chosen lifestyle, men feel the loneliness, abandonment, and isolation that is the result of moving against the accepted path of the society, and they fill this loneliness with numerous relationships with same-sex and opposite-sex friends.

Giddens believes that modernity places a person at the door of a mysterious variety of possible choices. The more people enter the modern culture, the more distinct the lifestyles become. These changes are not only effective in their lives, but also in their value system and norms as activists.

مدرسه علوم تربیتی
دانشگاه تهران

کارافان

فصلنامه علمی دانشگاه فنی و حرفه‌ای

ویژه‌نامه ۱۴۰۱، دوره ۱۹، ۳۹۰-۳۷۱

آدرس نشریه: <https://karafan.tvu.ac.ir/>

doi:10.48301/KSSA.2021.132375

ابعاد جامعه شناختی آثار و علل سبک زندگی مدرن در کلان شهرها: مطالعه داده بنیاد

زهره مولاپناه^۱، احسان رحمانی خلیلی^{۲*}، منصور وثوقی^۳

- ۱- دانشجوی دکتری، گروه جامعه شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
- ۲- استادیار، گروه جامعه شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
- ۳- استاد، گروه جامعه شناسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۰۹/۱۰

بازنگری مقاله: ۱۳۹۹/۱۲/۱۶

پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۴/۰۲

کلید واژگان:

تئوری زمینه‌ای
تجربه زیسته
نظریه بنیانی
سبک زندگی مدرن
مردان مجرد

تحولات ارزشی همراه با تحولات ساختاری، افزایش سطح تحصیلات، تغییرات شگرفی را در نحوه نگاه مردان به زندگی و الگوهای آن به وجود آورده است. به همین منظور، هدف از پژوهش حاضر، شناخت سبک زندگی مردان مجرد است. این مقاله به مطالعه ابعاد گوناگون تجربه زیسته مردان مجرد با استفاده از روش زمینه‌ای (داده‌بنیاد) می‌پردازد. جامعه آماری در این پژوهش، مردان مجرد بالای ۲۸ سال شهر تهران است. پژوهش با روش نمونه‌گیری هدفمند و با استفاده از ابزار مصاحبه نیمه‌ساختاریافته تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. تحقیق با مصاحبه ۳۲ نفر مرد مجرد حاصل شد. در مرحله کدگذاری، ۵۲۰ کد باز، ۱۰۰ کد محوری و ۲۰ کد انتخابی را از مصاحبه استخراج کردیم. در این پژوهش، از راهنمایی استادان در راستای افزایش اعتبار و پایایی استفاده شده است. در مرحله پایانی، تجربه زیسته مردان مجرد با محور سبک زندگی مدرن به عنوان عامل اصلی شناسایی شد. پدیده برساخت شده سبک زندگی مدرن ناشی از استفاده هنر در اوقات فراغت، تماشای کانال‌های خارجی و استفاده از فضای اجتماعی است که راهبردهای کاهش سازگاری در تعاملات و تفریحات ناسالم را به دنبال داشت. کاهش روابط خانوادگی، مشکلات روحی-عاطفی، تعدد و عادی شدن روابط با غیرهمجنس، بی‌نظمی در امور زندگی و توجه به پوشش، از پیامدهای ناشی از این پدیده است.

*نویسنده مسئول: احسان رحمانی خلیلی
پست الکترونیکی:
ehsan5171@gmail.com

©2022 the authors. Published by Technical and Vocational University, Tehran, Iran. This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International (CC BY-NC License) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

شاپای الکترونیکی: ۲۵۳۸-۴۴۳۰

شاپای چاپی: ۲۳۸۲-۹۷۹۶

مقدمه

در دهه‌های اخیر، شاهد ظهور سبک‌های جدید زندگی هستیم که گاه با ارزش‌ها و هنجارهای رایج نسل گذشته، فاصله زیادی دارند. این سبک‌های جدید که به‌ویژه با نوع کردار، شیوه پوشش، خوراک، کار و مصرف، خود را نشان می‌دهند، توجه بسیاری از پژوهشگران را به خود جلب کرده‌اند. هرچند استفاده از مفهوم سبک زندگی و کاربرد آن در تحلیل شرایط امروز ایران، قدمت چندانی ندارد اما این مفهوم از دیدگاه بسیاری از صاحب‌نظران به دلیل وجود پتانسیل‌های مستتر در آن، توانایی توضیح شرایط موجود را داراست.

انباشت سبک‌های زندگی جدید در دوران معاصر باعث شده‌است، برخی از صاحب‌نظران از آن به‌عنوان انقلاب در سبک زندگی جوانان یاد کنند (فاضلی، ۲۰۰۳). تسریع فرایند تفکیک اجتماعی، نفوذ نیروها و فرایندهای مربوط به جهانی‌سازی و مجاورت افراد با آن، رشد و تحول تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی و تأثیر همه‌جانبه رسانه‌ها، رواج ارزش‌های فردگرایانه، بازاندیشی جوانان نسبت به موقعیت و نقش‌های اجتماعی خویش و تغییر عادت‌واره‌ها و الگوهای ارتباطی دو جنس، فضای دموکراتیک‌تر حاکم بر تعاملات خانوادگی، اهمیت یافتن فراغت، تغییر شرایط اقتصادی و تجربه شدید تحصیلات دانشگاهی برای جوانان زمینه‌ساز ظهور سبک‌های مختلف شده است (ذکایی، ۲۰۰۸).

تنوع و تکثر سبک‌های جدید زندگی که شیوه‌های بیان‌کننده تمایزهای اجتماعی و فرهنگی در جامعه کنونی است، از چهار عنصر: طبقه، نسل، جنسیت و شهری بودن متأثر است. این چهار عنصر در تعامل با یکدیگر، متن زندگی اجتماعی ایرانیان را سامان می‌دهند. مطالعات تجربی نشان می‌دهد مردان در انتخاب سبک زندگی، منفعل نیستند، آنان با استفاده از الگوهای انتخابی خود در مصرف به مفهوم وسیع آن در جستجوی هویت جدید، دست به آفرینش و خلق سبک‌های زندگی جدیدی زده‌اند. گانتز^۱ معتقد است این سبک‌ها گاه انطباقی، گاه در جهت مقاومت در برابر هنجارهای رایج و گاه تجربه‌ای زیبایی‌شناسانه است (معمار و یزدخواستی، ۲۰۱۱).

با مرور مطالعاتی که هریک به جنبه‌ای از ابعاد سبک زندگی پرداخته‌اند می‌توان به این نکته پی برد که جنسیت، بیش از گذشته در شکل دادن به سبک زندگی، مؤثر است و گاه خصلتی فراطبقاتی می‌یابد (رفعت‌جاه و همکاران، ۲۰۱۱).

از سوی دیگر، رشد فردگرایی و زندگی شهری، گسترش تحصیلات، فراهم شدن فرصت‌های متنوع برای مصرف، سرگرمی، فراغت، آثار متعددی بر اقشار و لایه‌های گوناگون اجتماعی داشته است. از جمله این آثار که در طول دوران جوانی و در گذار به دوران بزرگسالی به‌وجود آمده است می‌توان تأخیر در امر ازدواج را برشمرد. این سبک جدید از زندگی که به‌ویژه در شهرهای بزرگ، در حال شکل‌گیری است متعلق به مجردهاست. امروزه شهرهای بزرگ، تعداد بسیاری از جوانان را برای ادامه تحصیل و اشتغال، به خود جذب کرده‌اند که از این میان، خیل عظیمی از مردان به چشم می‌خورند. این گروه از مردان با اندیشه‌ها و افکار گوناگونی که دارند الگوی جدید و نوظهوری از شیوه زندگی را در جامعه ما به‌وجود آورده‌اند که نیازمند مطالعه دقیق است. هدف اصلی این پژوهش آن است که تجربه زیسته مردان مجرد را با استفاده از روایت خود آنان، تصویر کند. سؤالات پژوهش در این مطالعه با استفاده از روش زمینه‌ای (داده‌بنیاد) بر آن بودند که وارد دنیای شخصی و محرمانه مردان مجرد شود و با رجوع به تجربه زیسته آنان به این سؤالات پاسخ داده شود: مردان مجرد با توجه به تجربه زیسته‌شان چگونه سبک زندگی خود را روایت می‌کنند؟ این سبک زندگی از دید خودشان چه ویژگی‌هایی دارد؟

¹ Ganetz

مبانی نظری

به علت ماهیت کیفی تحقیق، با یک رویکرد نظری خاص و مشخص به بررسی پدیده موردنظر پرداخته نشده است بلکه با تکیه بر مصاحبه‌های عمیق و کیفی به دنبال کشف فرضیه‌ها و درک تجربه زیسته مردان از تعویق در سن ازدواج بوده است. اگرچه در مرحله تحلیل داده‌ها، به ادبیات نظری موضوع به‌عنوان چارچوب‌های ارجاعی، استناد می‌شود. اما در بررسی‌های کیفی به جای استفاده از چارچوب نظری برای تدوین و آزمون فرضیات، از چارچوب مفهومی برای استخراج سوالات تحقیق استفاده می‌شود. در بخش چارچوب مفهومی، به تبارشناسی مفاهیم و نسبت آنها با جامعه هدف پرداخته خواهد شد؛ بنابراین چارچوب مفهومی پژوهش حاضر، تلفیقی از نظریات ارائه شده با توجه به مفاهیم اصلی آنها می‌باشد. از میان نظریات موجود، نظریات بوردیو^۱، گیدنز^۲ و زیمل^۳ برگزیده شد.

از نظر زیمل سبک زندگی مدرن، چیزی است که تنها در تمایز میان شهر به معنای متجدد آن و اجتماعات کوچک‌تر، فهمیدنی است. از نظر زیمل سبک زندگی در کلانشهر است که شکلی متمایز می‌یابد. در مورد بنیادهای حسی حیات ذهنی، شهر، تفاوت زیادی با زندگی روستایی دارد. در روستا آهنگ حرکت زندگی و تصاویر ذهنی، حسی آشنا تر و موزون تر دارد (زیمل، ۱۹۹۳)^۴ زیمل در زمینه سبک زندگی به مد اشاره می‌کند و معتقد است که پیروی از مد و نمادهای منزلتی دیگر، دو کارکرد دارد: از سویی اعلام تمایل فرد برای متمایز شدن از دیگران و بیان هویت فردی است و از سویی، مصرف‌گرایی جامعه مدرن بر مقوله مد تأکید دارد. به نظر زیمل مصرف کالاها و ایجاد سبک‌های زندگی، از سویی برای فرد هویت‌بخش می‌باشد و از سوی دیگر، متمایزکننده است. سبک زندگی از دیدگاه زیمل، یکی از شیوه‌هایی است که افراد برای تعریف هویت‌شان در ارتباط با جامعه توده‌ای جستجو می‌کنند. در حقیقت، ارتباط پیچیده بین سبک زندگی مدرن به‌عنوان یک شکل اجتماعی و جستجوی افراد برای کسب هویت، شالوده بحث وی را تشکیل می‌دهد (کوکرها، ۱۹۹۷)^۵.

(بوردیو، ۲۰۱۶)^۶ برجسته‌ترین نظریه‌پرداز در حوزه مصرف و سبک زندگی است. وی مصرف را رکنی حیاتی در عصر کنونی می‌داند و معتقد است عادت‌واره شکل گرفته در افراد، در شکل دادن الگوی مصرف آنان، بسیار تأثیرگذار است. او انواع سرمایه؛ اعم از سرمایه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را معرفی می‌کند. از نظر بوردیو، عادت‌واره و سرمایه‌های فرد در میدان‌های مختلف درون فضای اجتماعی، الگوی مصرف و به تبع آن، سبک زندگی خاصی را برای فرد و گروه به‌وجود می‌آورند که منجر به تمایز اجتماعی و هویت‌بخشی می‌شود. به نظر او: افراد به‌واسطه برخورداری از انواع مختلف سرمایه، دست به مصرف فرهنگی و مادی می‌زنند. اغلب افراد تلاش می‌کنند با مصرف نوع خاصی از کالاها یا نوع خاصی از پوشاک و ...، تغییر طبقاتی خود را اعلام کنند و یک هویت طبقاتی و سبک زندگی جدید را به دست آورند. بوردیو در نظر داشت تحلیل کند که چگونه گروه‌های خاص، به‌ویژه طبقات اجتماعی-اقتصادی، از میان سایر چیزها، انواع کالاها، مصرفی، روش‌های ارائه خوراک و غذا خوردن، مبللمان و تزئین داخلی منزل را به‌کار می‌گیرند تا روش زندگی مجزای خود را مشخص کنند و خود را از دیگران متمایز سازند. بوردیو شیوه‌هایی را تحلیل کرد که گروه‌های هم‌رده و هم‌طبقه، خود را به‌وسیله آن از الگوهای مصرفی که شیوه زندگی یک گروه را مشخص می‌کند، متمایز می‌کنند. بنا به ادعای بوردیو، گروه‌بندی‌ها واجد نظام ارزشی مشابه و ذائقه‌ها و ذوق و سلیقه‌های شبیه به هم هستند و در کل، بهتر است بیان

¹ Bourdieu

² Giddens

³ Simmel

⁴ Simmel

⁵ Cockerham

⁶ Bourdieu

کنیم واجد سبک زندگی (الگوی مصرفی) مشابهی هستند؛ یعنی برپایه عادت‌واره‌های خویش به گزینش شیوه‌های زندگی متمایز از هم می‌پردازند (باکاک، ۲۰۰۲).^۱

آنتونی گیدنز معتقد است: سبک‌های زندگی، کردارهایی هستند که به جریان عادی زندگی روزمره تبدیل شده‌اند؛ جریان‌هایی که در لباس پوشیدن، غذا خوردن، شیوه‌های کنش و محیط دلخواه برای ملاقات کردن دیگران جلوه می‌کنند. اما وی یادآور می‌شود که چنین رفتارهایی بازتاب‌دهنده هویت‌های شخصی، گروهی و اجتماعی هستند. مردم با مقاصد خاص از میان مجموعه رفتارهای ممکن، برخی را برمی‌گزینند. این گزینش‌ها در هر عرصه‌ای از زندگی می‌توانند مبنایی برای مشخص کردن سبک زندگی باشند (بردسال و گیدنز، ۲۰۱۰).^۲ در زندگی اجتماعی امروزی، مفهوم سبک زندگی، معنای خاصی به خود می‌گیرد. هرچه نفوذ و کنش سنت، کمتر می‌شود و هرچه زندگی روزمره بیشتر برحسب تأثیرات متقابل عوامل محلی و جهانی بازسازی می‌شود؛ افراد بیشتر ناچار می‌شوند سبک زندگی خود را از میان گزینه‌های مختلف انتخاب کنند. او در بررسی‌های خود از مدرنیته و رابطه آن با هویت شخصی، تحلیلی ارائه کرده است. در دوران کنونی، گرایش محسوس نهادهای جدید به جهانی‌شدن، همراه با تغییر شکل زندگی اجتماعی روزمره، پیامدهایی را بر فعالیت‌های شخصی در برداشته‌است. هویت شخصی افراد عملاً براساس روایت خاصی از خود آن‌ها ساخته و پرداخته می‌شود که برحسب بازتاب‌های متغیر نهادهای اجتماعی مدرن توسط خود شخص مورد تجدیدنظرهای مداوم قرار می‌گیرد (بردسال و گیدنز، ۲۰۱۰). او با تأکید بر مفهوم عاملیت به این انتخاب بها می‌دهد و کنشگر را دارای قدرت انتخاب می‌داند. به عقیده گیدنز، قدرت منطقاً بر ذهنیت اولویت دارد؛ زیرا کنش، مستلزم قدرت یا توانایی دگرگون‌سازی است (ریتزر، ۲۰۱۰).^۳ فرد حس کنترل داشتن بر زندگی در دوران مدرنیته متأخر را تجربه می‌کند، از عدم تعادل به درآمده است و نوعی امنیت هستی‌شناختی را حس می‌کند. فرد، بودن خود در جهان را بدین وسیله تسهیل و تعریف می‌کند. در مجموع می‌توان گفت عاملیت و ساختار در خرد عملی یا منش گرد هم آمده‌اند تا انتخاب‌هایی که سبک زندگی را می‌سازند، تحقق بخشند (فاضلی، ۲۰۰۳). کنشگران وقتی در مکان (شهرهای بزرگ) و زمان (عصر مدرنیته و جهانی شدن) قرار می‌گیرند، عملکردهای جدیدی از خود بروز می‌دهند و تحولاتی در عملکردهایشان ایجاد می‌شود و دست به انتخاب‌های جدیدی در زمینه‌های مختلف از جمله: الگوی زندگی، شیوه گذراندن اوقات فراغت، سلاقی، مدیریت بدن و ... و به‌طور کلی در سبک زندگی خود می‌زنند و با تحولاتی که در زمینه سبک زندگی خود به‌وجود می‌آورند، در کنش‌های دیگرشان نیز تحولاتی ایجاد می‌شود و آنان را باز تولید می‌کنند.

پیشینه تحقیق

(آقاملابی و همکاران، ۲۰۲۰)، مقاله‌ای با عنوان «مدرنیته، فرهنگ مصرفی و سبک زندگی» یک تحلیل جامعه‌شناختی در شهر کرمان با روش توصیفی-پیمایشی انجام داده است. این تحقیق در دو بعد سنتی و مدرن، بررسی شده و نتیجه گرفته است که جوانان در ساختن هویتی مدرن و متمایز برای خویش، تحت‌تأثیر مدرنیته و مصرف‌گرایی آن قرار می‌گیرند.

(ایمان و مرحمتی، ۲۰۱۴) در مطالعه خود با عنوان «تبیین جامعه‌شناختی گرایش جوانان به سبک زندگی مدرن در شهر شیراز» مفهوم سبک زندگی را در ارتباط با مدرنیته بررسی کرده‌اند. نتایج این مطالعه نشان داد با توجه به ضریب تبیین، ۱۵ درصد از تغییرات سبک زندگی مدرن توسط سرمایه فرهنگی تبیین می‌شود.

(عباس‌زاده و همکاران، ۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان «آسیب‌شناسی تغییرات در سبک زندگی دختران روستایی (مورد مطالعه: روستای صوفی آذربایجان غربی)» نشان دادند که به دلیل افزایش سطح تحصیلات، گسترش رسانه‌های

¹ Bacock

² Birdsall & Giddens

³ Ritzer

جمعی و افزایش تحرک جغرافیایی، سبک زندگی دختران روستایی از نظر پوشاک، گذراندن اوقات فراغت، آداب گفتار، مدیریت بدن و شیوه تغذیه، مشابه با سبک زندگی مدرن دختران شهری متحول شده است.

(معمار و یزدخواستی، ۲۰۱۱) در تحقیقی با عنوان «تجارب زیسته دختران مجرد شاغل از سبک زندگی» نشان دادند دختران شاغل در جریان بازاندیشی نقش‌های کلیشه‌ای سنتی و بازتعریف هویت جنسیتی، تصویر جدیدی از خود در ذهن دارند و تجرد را برای خویش برگزیدند.

(عیدی‌زاده و احمدی بطلوقی، ۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان «مطالعه رابطه تکنولوژی ارتباطی با سبک زندگی دانشجویان رشته‌های علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران نشان داد که شبکه‌های مجازی می‌توانند بر ادبیات افراد جامعه تأثیر بگذارند و پوشش آن‌ها و همچنین روابط با جنس مخالف را دگرگون کنند.

(اعظم و همکاران، ۲۰۱۲)^۱ در بررسی سبک مصرف و الگوهای خرید در بین جوانان (یک مطالعه تجربی در پاکستان) نشان دادند که زنان جوان نسبت به مردان جوان بیشتر تحت تأثیر مد و تفریحات قرار دارند، این در حالی است که مردان جوان بیشتر تحت تأثیر رسانه‌ها و برندهای تجاری قرار دارند.

(باداوی و همکاران، ۲۰۱۲)^۲ در بررسی تأثیرات سبک پوشش، موسیقی و رسانه بر رفتار مصرفی و ترجیح برندهای تجاری در نوجوانان نشان دادند که آن‌ها ترجیح می‌دهند از لباس‌های مارک‌دار استفاده کنند و بدین وسیله شناسایی شوند. داده‌های این پژوهش بیانگر گسترش روزافزون برندهای تجاری است.

روش تحقیق

این پژوهش با روش کیفی و زمینه‌ای (داده‌بنیاد) انجام شده است. برای جمع‌آوری داده‌ها از ابزار مصاحبه نیمه‌ساختاریافته استفاده شده است. مصاحبه با حدود ۲۰ سؤال مستخرج از نظریات و تحقیقات مرتبط با تحقیق انجام گردید. تحلیل مصاحبه‌ها با اتخاذ روش تحلیل تفسیری استراوس و کوربین^۳ و فرایند کدگذاری باز، محوری و گزینشی انجام شد. در کدگذاری باز نیز نسخه‌پردازی‌های مربوط به مصاحبه‌ها خطبه‌خط بررسی شد و براساس برداشت‌های محققان، هر خط در قالب یک مفهوم مرتبط کدگذاری شد. سپس در مرحله بعد مفاهیمی که ایده مشترک داشتند، در سطحی با انتزاع بالاتر دسته‌بندی شدند و مقولات را تشکیل دادند. در نهایت، مقولات در الگوی داده‌بنیاد صورت‌بندی شدند. در این پژوهش، از نمونه‌گیری هدفمند برای انتخاب افراد مصاحبه‌شونده و نمونه‌گیری نظری^۴ در مورد حجم نمونه استفاده شده است. نمونه‌گیری نظری، نمونه‌گیری‌ای است که بر مبنای مفاهیمی که ارتباط نظری آنها با نظریه در حال تکوین تأیید شده است (استراوس و کوربین، ۲۰۱۲). در این تحقیق، برای یافتن موارد مطالعه در شهر تهران، ناگزیر از روش گلوله برفی بهره برده شد. نمونه‌های انتخابی مردان مجردی که سن بیشترشان بالای ۲۸ سال بود ولی با وجود داشتن شرایط حداقل مالی، ازدواج نکردند، مصاحبه شد. سعی شد موارد مورد مطالعه، از تمامی مناطق شهر تهران با رویکرد مورد نظر تحقیق، انتخاب شوند. مصاحبه‌ها در منزل، کافی‌شاپ یا به دلیل محدودیت‌های کرونایی، تلفنی صورت گرفت. در این پژوهش از سه سوسازی و توافق بین کدگذاری و استفاده از کدگذاری که جزء تیم پژوهش نبود، در راستای افزایش اعتبار و پایایی استفاده شد. مشخصات پاسخ‌گویان در جدول ۱ آورده شده است.

¹ Azam

² Badaoui

³ Strauss & Juliet

⁴ Theoretical sampling

جدول ۱. مشخصات پاسخ‌گویان.

ردیف	سن	تحصیلات	وضعیت اشتغال	درآمد (میلیون تومان)
۱	۲۶	دیپلم فنی و انسانی	فروشنده تجهیزات پرده	۱/۵
۲	۳۵	فوق‌دیپلم عمران	مدیرعامل شرکت ساختمانی	۳۰-۴۰
۳	۳۶	کارشناسی‌ارشد ادبیات نمایشی	کارگردان سینما	۵-۶
۴	۳۸	کارشناسی‌ارشد روان‌شناسی تربیتی	مدیر مدرسه مناطق محروم	۳
۵	۴۰	لیسانس الکترونیک	شغل آزاد مغازه الکترونیک	۵-۲۰
۶	۳۰	مهندسی کامپیوتر (کارشناس IT)	کارمند برنامه‌نویس	متغیر
۷	۳۰	دانشجوی مهندسی کامپیوتر (کارشناس IT)	مدیرعامل شرکت	۱۵-۱۶
۸	۲۹	مهندسی نرم‌افزار	برنامه‌نویس	۵-۱۶
۹	۳۷	فوق‌لیسانس مکانیک	کارمند در شرکت خصوصی	۸
۱۰	۳۴	دانشجوی انصرافی رشته نقشه‌کشی	هنرمند، آژانس تبلیغاتی	۳
۱۱	۴۲	دیپلم	نویسنده	متغیر
۱۲	۳۷	مهندسی عمران	نقشه‌کش	۵
۱۳	۳۸	دیپلم، دانشجوی انصرافی ریاضی محض	ورشکسته پیمانکار ساختمان، هنرمند	۳
۱۴	۴۳	مهندس عمران	مترجم، منتقد و ریویونویس برای فیلم و سینما	۱۰
۱۵	۳۵	دانشجوی دکترای جامعه‌شناسی توسعه	دبیر	۳
۱۶	۴۰	کارشناس معماری	نقشه‌کش	۲/۵
۱۷	۳۹	دیپلم	آزاد	متغیر
۱۸	۳۵	دیپلم	آزاد	متغیر
۱۹	۴۵	کارشناسی‌ارشد ادبیات نمایشی	رئیس بانک، بازیگر تئاتر، نمایش‌نامه‌نویس، مجری رادیو، تهیه‌کننده فیلم و تئاتر	۱۰
۲۰	۳۰	کارشناسی‌ارشد علوم اجتماعی	معلم	۳
۲۱	۳۱	دکتری جغرافیا	کارمند داروخانه	۵-۶
۲۲	۳۱	دکتری	معلم و کفش‌فروش	۱۰
۲۳	۳۰	فوق‌لیسانس مدیریت و لیسانس عمران	مدیر رستوران و مدیرعامل شرکت بازرگانی	۲۰۰-۳۰۰
۲۴	۵۴	لیسانس حسابداری	حسابدار، بازنشسته دارای شغل دوم	۵
۲۵	۴۰	فوق‌لیسانس ادبیات نمایشی	کارگردان تئاتر، منتقد اجتماعی	۳-۴
۲۶	۳۰	دانشجوی فوق‌لیسانس عمران	فعالیت در زمینه عمران و ساختمان‌سازی	۱۰
۲۷	۳۸	لیسانس مهندسی عمران	معلم ابتدایی، هنرمند، نقاش، نویسنده	۵
۲۸	۳۳	کارشناسی مهندسی، کارشناسی جامعه‌شناسی، کارشناسی‌ارشد حقوق	آزاد	۵-۷
۲۹	۳۵	مهندسی معماری	کارمند مجموعه اداری	۳

ردیف	سن	تحصیلات	وضعیت اشتغال	درآمد (میلیون تومان)
۳۰	۳۳	لیسانس ریاضی محض و کارگردانی	کار در عرصه سینما	۱۴
۳۱	۳۰	لیسانس برق الکترونیک	کنترل کیفیت کارخانه	۳
۳۲	۳۰	لیسانس فیزیک	معلم ابتدایی	۲-۴

یافته‌های پژوهش

در این مرحله، ۵۲۰ مفهوم استخراج شده در یک دسته‌بندی کلی به ۱۰۰ مورد تقلیل داده شد، سپس در قالب چند مقوله تحلیلی‌تر و انتزاعی‌تر خلاصه گردید و براساس سه وجه شرایطی، تعاملی/فراپندگی و پیامدی بازسازی شد. در این مرحله از طبقه‌بندی ۲۰ مقوله عمده دیگر به دست آمدند. در جدول ۲ مقوله‌های شرایطی، تعاملی و پیامدی ارائه شده‌اند. همان‌طور که در جدول ۲ دیده می‌شود در این مرحله ۲۰ مقوله استخراج شده‌اند. در مرحله دوم کدگذاری، یعنی کدگذاری محوری به شرح هریک از مقوله‌های فوق با ارجاع به گفته‌های افراد موردمصاحبه و ارتباط بین آنها پرداخته می‌شود:

۱- **کنترل همسایه:** یکی از مواردی که در ارتباطات و تعاملات آن‌ها بسیار برجسته می‌شد روابط با همسایگان بود. آنان از روابط با همسایگان دوری می‌کنند و سعی می‌کنند هیچ رابطه‌ای با آن‌ها نداشته باشند. آن‌ها از همسایگان راضی نیستند؛ چون فکر می‌کنند توسط آنان زیرنظر می‌باشند و کنترل می‌شوند. به همین علت برخی از رفتارها را رعایت می‌کنند تا همسایه‌ها به آن‌ها اعتراض نکنند یا مجبور نشوند با آن‌ها رودررو شوند. «اگه ی مهمونی تو خونه مجردی بگیری مسلماً خیلی دلشورت بیشتره تا خونه بابات. خونه بابا اینا مثلاً سی ساله اونجاییم. همه همسایه‌ها ما رو می‌شناسن نهایتاً هم هیچ اتفاقی نمی‌افته برات. نهایتاً همسایه میاد در خونونو می‌زنه می‌گه آقا ی ذره آروم‌تر. ولی اینجا اینجوری نیست. منتظرن صدات بره بالا بیان اذیتت کنن. P۱۰»

۲- **دوره‌م جمع شدن با دوستان:** آنچه در اوقات فراغت این گروه، بسیار متفاوت و برجسته‌تر از دیگران می‌تواند باشد دور هم جمع شدن با دوستان است. افرادی که به شیوه مجردی زندگی می‌کنند؛ بیشترین تمایل را به میهمانی‌های دوستانه از خود نشان می‌دهند. این دوره‌م جمع شدن‌ها بیشتر در منزل و به صورت میهمانی‌های مختلط دختر و پسر می‌باشد. این میهمانی‌ها به شکل شب‌نشینی‌های طولانی درمی‌آیند و برای آنها بسیار لذت‌بخش است. اگر میهمانی‌های آنان خارج از منزل باشد، ترجیح می‌دهند که در رستوران یا کافی‌شاپ باشد. گاهی اوقات هم با دوستان به مسافرت‌های دسته‌جمعی می‌روند. «دوره‌می‌هایی داریم که خیلی هم به من خوش می‌گذره کنار دوستان ولی اون دوستان هم از جنس خود من هستن که دو هفته یک‌بار یعنی ماهی دوبار بیشتر اتفاق نمی‌افته و اینکه چون علاقه مشترک هست دوست داری راجع به مثلاً رمانی که دوست داری با کسی که گرایش‌های این شکلی داره صحبت کنی یا اگه اون چیزی خونده و تو نخوندی رو با تو در میان بذاره و این شکل از دیدارهای دسته‌جمعی، خودش شماعی از منفک بودن در جامعه است. P۳» «بیشتر با دوستانم بیرون می‌ریم غذایی بخوریم. حالا تو این کرونا ییبه که نشده. یا جایی بریم مثلاً استادبومی بریم یا شهربازی بریم. از این چیزا. P۳۰»

۳- **استفاده از فضای مجازی:** علاوه بر تماشای فیلم‌های خارجی، ساعتی را در حال استفاده از اینترنت هستند. به خصوص با استفاده از شبکه‌های اجتماعی مانند تلگرام، واتساپ و ... اوقات فراغت خود را هنگامی که در منزل تنها هستند، پر می‌کنند. «ی سری اطلاعات هم به خاطر وسایل ارتباطی هم اومده که این اطلاعات شبه ایجاد می‌کنه و قطعاً مسائل مذهبی ی مقدار کمرنگ‌تر شده. P۲۹»

- ۴- **تماشای فیلم‌های خارجی:** در پرکردن اوقات فراغت استفاده از رسانه‌های جمعی بسیار مهم است. در مصاحبه‌های انجام شده به میزان استفاده از رسانه‌های جمعی و نوع برنامه‌هایی که انتخاب می‌شود توجه شده است. افراد، بیشتر برنامه و فیلم‌های خارجی را نگاه می‌کنند و به برنامه‌های داخلی توجهی ندارند؛ به گونه‌ای که حتی برای شنیدن اخبار ترجیح می‌دهند که از کانال‌ها و فیلم‌های خارجی استفاده کنند. بیشتر میزان ساعاتی که در منزل هستند، در اینترنت و در حال دانلود فیلم‌های خارجی می‌باشند. «سینمای جهان رو هم می‌بینم با آرشیو خودم. من دوهزار تا فیلم دارم تو خونم که هر شب یکیش رو می‌بینم و لذت می‌برم، P9» «تو دورهمی‌ها دلخوشی ما فیلم دیدن و بازی کردنه. دنبال فیلم خوب می‌گردم ولی فیلم‌های اروپای شرقی رو بیشتر دوست دارم. P۳۰»
- ۵- **اهمیت به مطالعه:** در اوقات فراغت آن‌ها مطالعه کتاب مهم است. آن‌ها در منزل و هنگامی که تنها هستند کتاب می‌خوانند و بعضی از آن‌ها کتاب‌های خوانده شده خود را در جمع دوستانه مطرح و با هم تبادل نظر می‌کنند و یکدیگر را در جریان آخرین کتاب‌های منتشر شده روز قرار می‌دهند. «در مورد کتاب هم همین‌طور؛ یعنی من طبقه‌بندی که رو همه چی دارم روی کتاب‌خونیم هم هست؛ یعنی من طبقه‌بندی کردم که چه ژانر کتاب‌هایی رو باید بخونم. حوزه اندیشه، زیبایی‌شناسی، رمان، جامعه‌شناسی و تاریخ معاصر حتماً هست توی کتاب‌هام. بیشتر به تاریخ معاصر ایران علاقه‌مندم بعد از مشروطه. از دوره قاجار به بعد رو هر سال چند تا کتاب می‌خونم و تاریخ هنر رو هم حتماً می‌خونم که این خودش چند سال طول می‌کشد تا تموم شه. الان فردریک هارت رو تازه رسیدم به دوران باروکش بعد از دو سال و نیم. وقتی که تموم شد گاردنر رو شروع می‌کنم؛ بنابراین این سیر مطالعاتی ثابت و سالیان طول می‌کشد و بعضی از اون‌ها مثلاً در مورد ادبیات؛ ادبیات آمریکای شمالی خود کشور آمریکا، یکی اروپایی هست و یک رمان ایرانی. حالا گاهی اروپا تبدیل می‌شه به روسیه گاهی فرانسه و ... P۳».
- ۶- **جایگاه هنر در اوقات فراغت:** در پر کردن اوقات فراغت، فعالیت‌های هنری، از فراوانی بیشتری برخوردار بود و البته در تنوع زیاد مانند موسیقی، تئاتر و سینما و ... این گروه به موسیقی توجه زیادی دارند و علاوه بر علاقه به‌طور عملی نیز به آن می‌پردازند. زبان هنر بر آنها تأثیر بیشتری می‌گذارد و اوقات فراغت آن‌ها را بیشتر از بقیه موارد پر می‌کند. «فلش من که تو ماشینم هست از ایرانی پاپ قدیمی لس‌آنجلسی توش هست تا یوهان اشترافس یا موتزات و بتهون و همه اینها هست. با توجه به حال انتخاب می‌کنم که چی گوش بدم. ولی اساساً بعضی از سبک‌ها رو من گوش نمی‌دم. من به موسیقی ردیفی ایران خیلی علاقه‌ای ندارم. ولی از پاپ تا همه چی هست. P۳» و «خب من به تئاتر علاقه دارم. خودمم چند تا تئاتر کارگردانی کردم. سینمای مزخرف رو نمی‌رم. وقتی هم برای فیلم دیدن ندارم. P۱۰»
- ۷- **توجه به ظاهر و سبک پوشش:** مصرف در جنبه پوشش و وسایل تجملی بسیار زیاد مشاهده شد و علاوه بر این در مصاحبه‌ها هم به این که این بخش از هزینه‌ها برای آن‌ها مهم است، اشاره کرده‌اند. به‌روز بودن در پوشش و مدیریت بدن این گروه بسیار مهم است. «همیشه خواستم مارک خاصی داشته باشه. برند می‌پوشم صد درصد. مغازه‌ای که برندش مشخص نباشه درهم باشه هیچ وقت از اونجا خرید نمی‌کنم. چه ارزون چه گرون. قیمتش هر چی می‌خواد باشه. صحبت قیمت نیست. حتماً نباید قیمتش بالا باشه. فقط من برندش رو بشناسم. مارک فلان. مثلاً ترکیه‌ی مارکی داره واسه عموم مردم؛ ضعیفه ولی مارکه. بعد هر سبکی هم دارم و می‌پوشم. می‌ریم باغ‌ی لباسه، می‌ریم کوه‌ی لباسه. تنوع لباسی خیلی دارم. P۲»

۸- **اهمیت به ورزش:** در اوقات فراغت این گروه، ورزش جایگاه مناسبی دارد. آن‌ها در مصاحبه‌ها ابراز می‌کنند که ورزش را دوست دارند و آن را به‌صورت جدی دنبال می‌کنند. «من بدنسازی کار می‌کنم، اصلاً تفریح درجه یک منه. اولین چیزی که می‌تونم بگم همینیه. باشگاه می‌رم. P۳۰»

۹- **بی‌نظمی در امور زندگی:** همان‌گونه که در مشاهدات نیز ثبت شده، خانه‌های مجردی بی‌نظم و نامرتب می‌باشند. البته تعدادی از آن‌ها این موضوع را به آزاد بودن خود مربوط می‌کنند. این بی‌نظمی در ساعات خوابیدن و بیدار شدن و خوردن و ... نیز دیده می‌شود. «من هیچ‌وقت مرتب نبودم. امروز اتفاقی کت و شلوار پوشیدم. (خنده) همیشه خیلی لش هستم. از سبک زندگیم راضی نیستم؛ چون وضع خونه، طرز لباس پوشیدن، آشپزی کردن. حالا نمی‌گم خانوما بیان آشپزی کنن بعد از ازدواج ولی زندگی متأهلی مسئولیت‌هایی داره که به عهده دو نفره ولی وقتی آدم تک و تنهاس اهمیت نمی‌ده خونه کشیف باشه یا خیلی چیزا سر جای خودش نباشه. P۲۱»

۱۰- **مشکلات روحی - عاطفی:** در مصاحبه‌ها از تنهایی و افسردگی پرس‌وجو شد که بیشتر آن‌ها از تنهایی احساس ناراحتی می‌کردند. کسانی که توانایی برقراری ارتباطات دوستانه را نداشتند دچار افسردگی‌های شدیدی شده بودند. علی‌رغم آن‌که اکثر افراد در مصاحبه از زندگی مجردی راضی بودند ولی احساس خوبی از تنهایی مداوم و مستمر نداشتند. «خیلی بی‌احساس شدم و دیگه نمی‌تونم اونجوری رابطه برقرار کنم. برخلاف ظاهرم خیلی آدم احساساتی هستم خیلی اذیت می‌شم. حتی به مرز افسردگی رسیدم. چند ماه تو خونه خوابیدم و نمی‌تونستم کار کنم. نمی‌تونستم از جا بلند شم. ولی چون سعی می‌کنم هر چیزی رو با مغز خودم درستش می‌کنم. همش خواب بودم با قرص خواب. یک‌سال طول کشید تا درست بشم به‌طور کل. P۲۷»

۱۱- **سفر کردن:** این‌گونه افراد، علاقه شدیدی به مسافرت با دوستان خود داشتند. دو مشکل در این راه بود: اول اقتصادی که با توجه به تورم راحت نمی‌توانستند به مسافرت بروند و دوم اینکه مسافرت‌های دسته‌جمعی دوستانه دختر و پسر در مکان‌یابی و هتل مشکل داشتند که با کرایه ویلا و فضاهای شخصی، این مشکل را حل می‌کردند. «صلاً با دوستانم می‌رم. با دوستای پسر البته. دختر هم می‌رم ولی کمتر. مگر اینکه دختری باشه که مناسب باشه و باهاش احساس بهتری داشته باشم ولی عمدتاً با دوستای پسر می‌رم. P۲۳»

۱۲- **کاهش سازگاری در تعاملات:** زندگی مجردی موجب می‌شود که افراد در عین حال که از تنهایی ناراحت هستند از آن لذت هم می‌برند؛ به عبارت دیگر، حس دوگانگی دارند. زندگی مجردی و همه چیز آن‌گونه که «خود» دوست داری انجام می‌شود و موجب می‌گردد که آستانه تحمل آنان کاهش یابد و دوست ندارند که با دیگران زندگی مشترک داشته‌باشند. به مرور زمان این موضوع موجب پایین آمدن توانایی فرد در سازگاری با افراد دیگر در تعاملات اجتماعی می‌گردد. «با فامیل ارتباط دارید؟ اگه اسلحه رو شقیقه‌ام بنارن شرکت نمی‌کنم یعنی ترجیح می‌دم که شرکت نکنم. حتی دید و بازدید عید و رفتن به مراسم ختم تو مسجد و مراسم عروسی رو دوست نداشتم و انجام نمی‌دادم مگر در موارد خاص که مجبور بودم و این عذاب‌آور بود. مثل خانواده درجه یک. حتی غذایی که برای فوت یکی می‌دادن رو نمی‌خوردم چون اعتقاد نداشتم. P۳»

۱۳- **استفاده از غذای حاضری:** به دلیل مهارت کم در غذا پختن، اکثر کسانی که به شیوه مجردی زندگی می‌کنند از غذاهای آماده استفاده می‌کنند، به‌خصوص در میهمانی‌ها این اتفاق بیشتر می‌افتد. «خودم آشپزی می‌کنم. من غذاهای سنتی می‌پزم. بیشتر هم آب‌پز می‌کنم چون راحت‌تره و زودتر ردیف می‌شه. P۳۰»

۱۴- **مهارت‌های اولیه زندگی:** با توجه به اینکه این گروه به‌تنهایی زندگی می‌کنند باید برخی از مهارت‌های زندگی مانند آشپزی و تمیزی خانه و ... را داشته‌باشند. افراد به این نتیجه رسیده بودند که باید حداقلی از این

مهارت‌ها را داشته باشند. البته در برخی از زمینه‌ها مثل پختن غذا بسیار حرفه‌ای نیستند ولی تلاش می‌کنند که حداقل نیازهای روزمره زندگی خود را تأمین کنند. یکی از اجبارهای زندگی مجردی را همین مهارت‌ها می‌دانستند که به‌مرور زمان به آن رسیده‌اند. آن‌هایی که مدت‌زمان طولانی به این شیوه زندگی کرده‌بودند، با آن کنار آمدند و شکایتی نداشتند ولی برخی از آن‌ها همچنان از این موضوع شاکی بودند. «اصلاً داری اوقات فراغت؟ (خنده) نه بابا اصلاً ندارم. هم کار و هم کار خونه چون تنها زندگی می‌کنم. برای همین خیلی مشغله زیادی دارم. من کدبانویی هستم برای خودم. آشپزی می‌کنم. (خنده). P۸»

۱۵- **عادی شدن روابط با غیرهمجنس:** تقریباً تمامی افرادی که در مصاحبه شرکت کرده بودند روابط دوستانه عادی با افراد غیرهمجنس خود داشتند و این موضوع، یک امر معمولی و راحتی تلقی می‌گردید. برخی از دوستان غیرهمجنس حتی با آنها هم‌خانه بودند. راحت بودن و عدم تفکیک جنسیتی در دوستان در بین آنان از فراوانی بالایی برخوردار بود. «به روابط جنسی قبل از ازدواج معتقدید؟ بله، برای تفریح باهاشون ارتباط دارم. بله هم اعتقاد دارم هم خیلی برام مهمه. P۲۳» «من همیشه با یکی بودم. حتی رابطه خیلی عاطفی هم نبوده. این نبوده که چند تا رابطه موازی داشته باشم و اینکه به نظر من ۱۰ سال باید با هم زندگی کرد تا تصمیم گرفت ازدواج کرد یا نه و بخش بزرگی از این ارتباط، رابطه جنسیه که حتماً باید باشه و من هم داشتم. باید برسیم به این نقطه که باید این اتفاق بیفته و چند سال با هم زندگی کنن و با هم رابطه داشته باشن. خیلی از جدایی‌های ما ریشه جنسی داره. من معتقدم و اگر جامعه به اون سمت بره شکست‌ها و طلاق‌ها کمتر می‌شه. من به ازدواج سنتی که اصلاً قبول ندارم و این به نظر من شناختی صورت نمی‌گیره. باید با طرف زندگی کنی تا بشناسیش. عرف جامعه این رو نمی‌پذیره. P۲۷»

۱۶- **تعدد در روابط با دوستان غیرهمجنس:** تنوع و تعدد در دوستان غیرهمجنس در آنها زیاد دیده می‌شود و متعهد به اینکه حتماً فقط با یک نفر و برای همیشه دوست باشند بسیار کم بود. از اینکه دوست همجنس خود را بنا به ضرورت تغییر دهند و کس دیگری را انتخاب کنند که پاسخگوی نیازهای آنان باشد؛ هیچ‌گونه ناراحتی و استرسی نداشتند. «من اتفاقاً آدم عاشقی هستم و هر لحظه می‌تونم عاشق شم (خنده) الان هم‌زمان عاشق چند نفرم ... P۲۱»

۱۷- **نیازمندی به حمایت‌های دوستانه:** تنهایی، یکی از ویژگی‌های مهم زندگی مجردی است و آن‌ها از نظر روحی دوست دارند این تنهایی را پر کنند به همین علت همیشه به دنبال دوست‌هایی هستند که بشود روی آن‌ها حساب کرد که هنگام سختی از آنها کمک بگیرند آن‌ها در برخی از کارها نیازمند کمک طرف مقابل می‌باشند. «تمام هزینه‌های دوست‌دخترم رو می‌دم حتی کمک مالی به خونودهاش می‌کنم. خواست درس بخونه فرستادمش ترکیه و همه هزینه‌های زندگی و درس‌شو دادم. برای همه اعضای خانواده‌اش مرتب کادوهای گرون‌قیمت می‌خرم. P۲»

۱۸- **تفریحات ناسالم:** اوقات فراغت این گروه به‌خصوص هنگامی که با دوستان دورهم جمع هستند، بیشتر با مصرف قلیان و مشروب همراه است. در مشاهده میدان و محل زندگی آنها نیز این موضوع بسیار واضح دیده می‌شد. در مصاحبه‌ها تقریباً بیشتر آن‌ها از گفتن اینکه مواد مخدر مصرف می‌کنند دوری می‌کردند، علی‌رغم آنکه ظاهر آن‌ها گویای مصرف این مواد بود که در عکس‌ها، به‌راحتی قابل مشاهده است. ولی جالب توجه اینکه آنها از ابراز اینکه مشروب مصرف می‌کنند نه‌تنها ابایی نداشتند بلکه در برخی از مواقع با افتخار آن را به زبان می‌آوردند. به هر حال در میهمانی‌های دوستانه آن‌ها در منزل مشروب و قلیان مصرف می‌شود و در میهمانی‌هایی که بیرون از منزل در پارک‌ها و ... دیگر برگزار می‌شود، حتماً قلیان را به همراه خود می‌برند.

«تفریح دیگه اینکه خیلی وقتا با دوستای دختر و پسر مون دور هم جمع می‌شیم دورهمیای اونجوری داریم، مشروب می‌خوریم، همین دورهمیایی که معمولاً همه دارن. P۲۳»

۱۹- **کاهش روابط خانوادگی:** در میهمانی‌های خویشاوندی پرهیز می‌کنند یا به اجبار و بسیار کم در آن شرکت می‌کنند. حتی بسیاری از آنان در دیدار با خواهر و برادر و والدین خود نیز بسیار کم وقت می‌گذارند و این موضوع را با نداشتن وقت و ... توجیه می‌کنند. در نهایت ترجیح می‌دهند در روابط بیشتر با دوستان باشند تا اعضای خانواده. «رابطه‌تون با پدر و مادر چه جوریه؟ قطع ارتباطیم، با پدر و مادرم نه اصلاً. ولی با خواهرم ارتباط دارم، میرم، میام و کلاً قطع ارتباطم، ما فاصله فکری شدید دارم. خیلی‌ها با فاصله فکری تو جایگاه خودشون و کاری بهت ندارن خب می‌شه اونو تحمل کرد ولی کسی که میاد رو افکار شما خیمه می‌زنه و می‌خواد که شما رو تغییر بده، نه، نمی‌شه تحمل کرد. الان مثلاً نسل قبلی تو همه کارهای نسل جدید دخالت می‌کنه. مشکلاتشم بعضی‌ها عمیقه و بعضی‌ها سطحیه. کسی با مشکلات کنار نیامد فقط تظاهر می‌کنن که مشکل ندارن. من می‌بینم بین دوستانم که خیلی‌هاشون با پدر و مادرش مشکل دارن. نسل قبلی خیلی تمامیت خواهه. نمی‌خواد ی چیزی رو تقسیم کنه. می‌خواد که همیشه تابعشون باشیم. P۵»

مقوله هسته: سبک زندگی مدرن

تمامی مقوله‌های مطرح شده با این مقوله ارتباط برقرار کرده‌اند و آن انتخاب «سبک زندگی مدرن» در زندگی مجردی است. در سبک زندگی مدرن، اوقات فراغت افراد بیشتر به شکل مجازی پر می‌شود؛ مانند تماشای فیلم‌های خارجی، اینترنت و در اوقات فراغت واقعی به شکل جمعی و با دوستان خود به سر می‌برند. مصرف فرهنگی آن‌ها بیشتر در حوزه هنر می‌باشد و موسیقی و فیلم آن هم از نوع غربی را بیشتر می‌پسندند و تمایل چندانی به موسیقی سنتی یا فیلم‌های ساخته شده ایران ندارند.

سلیقه آن‌ها در انتخاب پوشاک و غذا و ... دور از سنت‌های رایج ایرانی است. مصرف قلیان و مشروب در میان آنان رایج است و از آن لذت می‌برند. آنان هزینه‌های بالایی را برای مدیریت بدن خود صرف می‌کنند و یکی از هزینه‌های مهم زندگی آنان، صرف مدیریت بدن (خرید لباس‌های گران‌قیمت و برند و ...) می‌شود. در تعاملات و ارتباطات، خویشاوندان از جایگاه بالایی برخوردار نیستند ولی دوستان به‌خصوص دوستان مشابه خود در اولویت قرار دارند.

تمامی مواردی که در فوق گفته شده نشانگر انتخاب سبک زندگی مدرن است و یکی از دلایل انتخاب شیوه زندگی مجردی همین است که فرد با آزادی کامل در میان سبک‌های زندگی متنوع، آن سبک زندگی را که خود دوست می‌دارد برای زندگی خود انتخاب کند و اطرافیان و والدین در این انتخاب دخالت نکنند.

جدول ۲. مقوله‌های استخراج شده عمده مربوط به درک و تفسیر سبک زندگی و مصرف به تفکیک ابعاد شرايطی، تعاملی و پیامدی و مقوله هسته.

ردیف	مقوله	نوع مقوله
۱	تماشای فیلم‌های خارجی	زمینه‌ای
۲	استفاده از فضای مجازی	زمینه‌ای
۳	دور هم جمع شدن دوستان	مداخله‌گر
۴	اهمیت به ورزش	زمینه‌ای
۵	جایگاه هنر در گذران اوقات فراغت	زمینه‌ای
۶	تفریحات ناسالم	علی
۷	اهمیت به مطالعه	زمینه‌ای
۸	توجه به ظاهر و سبک پوشش	پیامدها

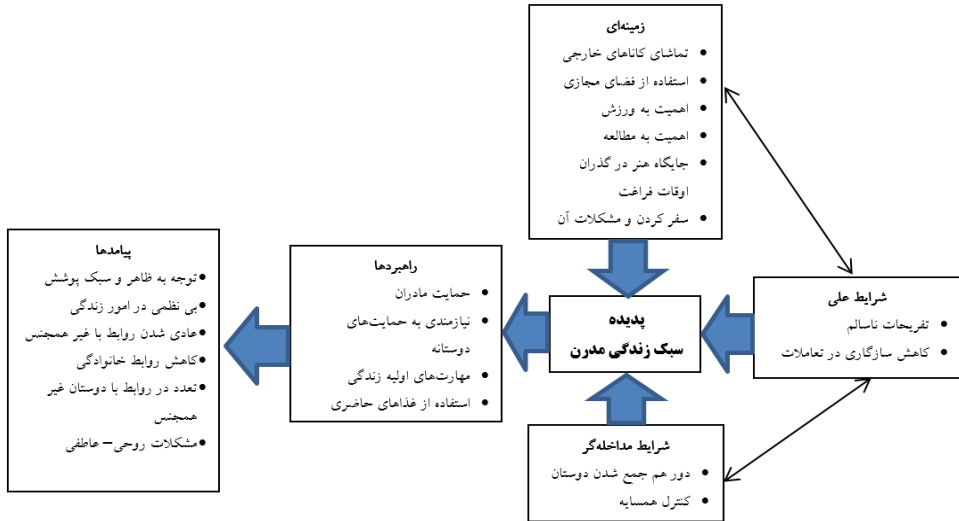
ردیف	مقوله	نوع مقوله
۹	مهارت‌های اولیه زندگی	تعاملات/ استراتژی
۱۰	بی نظمی در امور زندگی	پیامدها
۱۱	استفاده از غذاهای حاضری	تعاملات/ استراتژی
۱۲	مشکلات روحی- عاطفی	پیامدها
۱۳	سفر کردن	زمینه‌ای
۱۴	عادی شدن روابط با غیرهمجنس	پیامدها
۱۵	کاهش روابط خانوادگی	پیامدها
۱۶	کنترل همسایه	مداخله‌گر
۱۷	نیازمندی به حمایت‌های دوستانه	تعاملات/ استراتژی
۱۸	تعدد در روابط با دوستان غیرهمجنس	پیامدها
۱۹	کاهش سازگاری در تعاملات	علی
۲۰	سبک زندگی مدرن	پدیده

روایت سبک زندگی و مصرف مردان مجرد

باتوجه به مقوله‌های عمده نهایی که در جدول ۲ آمده‌اند می‌توان مقوله هسته مدل پارادایمی را انتخاب کرد. این مقوله، انتزاعی‌ترین مقوله هسته و پاسخ نهایی به سؤال اصلی پژوهش یعنی زندگی مجردی در شهر تهران است. براساس این مقوله، افرادی که زندگی مجردی دارند با درک و تفسیر تغییرات ایجاد شده در جامعه جدید (تهران) را به‌مثابه پدیده‌ای درک می‌کنند که موجب ساختارشکنی شیوه‌های ثابت زندگی گذشته و ساختاربخش شیوه زندگی جدیدی در کلان‌شهرهایی همچون تهران است. این جوانان دنیای خود را با پدیده مهمی به نام «سبک زندگی مدرن» تفسیر می‌کنند و درک خاصی از این پدیده دارند. آنها انسان را کنشگری فعال نه تابع می‌بینند که با آزادی‌های فردی از میان فرهنگ‌ها و نظام‌های ارزشی متعدد و متنوع دست به انتخاب می‌زند و هر آنچه در راستای منافع فرد و آرزوها و آمل اوست را انتخاب می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری

در مدل پارادایمی سعی شده با تکیه بر تفسیر و درک جوانان از زندگی مجردی به موضوع پرداخته شود. علل و شرایط حاکم بر این پدیده و راهبردهای به کار گرفته شده توسط آنان تشریح و توضیح داده شود. براساس مدل شکل ۱ می‌توان گفت که پیدایش سبک زندگی مدرن تحت تأثیر شرایط خاصی تقویت و ایجاد می‌شود. این شرایط در سه دسته طبقه‌بندی شده‌اند که عبارتند از: شرایط علی، شرایط زمینه‌ای و شرایط مداخله‌گر.

شکل ۱. مدل پارادایمی پدیده سبک زندگی مدرن در زندگی مجردی.

در مدل فوق شرایط علی که بر انتخاب سبک زندگی مدرن تأثیر دارد را می‌توان به‌صورت زیر تحلیل کرد که: تجربه تلخ زندگی مشترک دیگران یا خود این جوانان از ازدواج، دائم موجب امتناع از آن می‌شود و دوست ندارند که آن را تجربه کنند. ترس از زندگی مشترک و تعهدات آن در آنها بسیار پررنگ است و سعی می‌کنند که از آن دوری کنند. از طرفی فعالیت‌های فراغتی آنان تنوع ندارد و به علت آنکه فراغت‌های آنان بیشتر میهمانی‌هایی است که هنجارهای جامعه نمی‌پسندد در مکان‌های خاص و خلوت انجام می‌گیرد و در آن مصرف مشروبات الکلی و دورهمی‌های مختلط و... با جذابیت مقطعی زیاد است. این نوع تفریحات ناسالم، گرایش به این نوع سبک زندگی را بیشتر می‌کند. به باور و بلن، فراغت، راهی برای نمایاندن منزلت و موقعیت اجتماعی است برای اینکه انسان‌ها در چشم دیگران برتر جلوه کنند و برای خودشان نیز ارزش بیشتری قائل شوند. (روژک و همکاران، ۲۰۰۶)^۱ و همچنین سبک زندگی مبتنی بر رفاه و فراغت، سراسر ساختارهای اجتماعی را فرا گرفته است. از طرفی، نظارت خانواده در این سبک زندگی کمرنگ‌تر است و بین این افراد و خانواده ایشان به‌خصوص والدین، شکاف ارزش‌ها وجود دارد و شاید یکی از دلایل برنگشتن آنها به خانواده و تشکیل زندگی مجردی، همین موضوع باشد. این یافته با قسمتی از یافته‌های پژوهش (آقاملایی و همکاران، ۲۰۲۰) مبنی بر افول نقش نهادهای سنتی همچون خانواده و دین در جامعه‌پذیر کردن افراد، هم‌خوانی دارد.

همچنین شرایط زمینه‌ای در زندگی مجردی، از جمله مواردی است که بر گرایش به سبک زندگی مدرن می‌افزاید و طبق مدل هم‌زمان در ارتباط متقابل با شرایط علی است. گسترش تحصیلات تکمیلی از سویی و از طرفی، تمرکز فرصت‌های شغلی در تهران منجر می‌شود که جوانان به دنبال فرصت‌های تحصیلی و شغلی به تهران بیایند و بنا به ضرورت، شیوه زندگی مجردی را انتخاب کنند. این شیوه زندگی و آزادی‌ها و مطلوبیت‌های آن باعث می‌شود که حتی جوانانی هم که در تهران زندگی می‌کنند ترغیب شوند که به‌صورت مجردی زندگی کنند. مردان مجرد در شهر تهران که آزادی‌ها و انتخاب‌های زیادی را در پیش روی خویش می‌بینند، به ورزش و مطالعه اهمیت ویژه‌ای می‌دهند و اوقات خود را با تماشای کانال‌های خارجی، سفر رفتن با دوستان، استفاده از هنر (موسیقی، رفتن به تئاتر و سینما و ...) پر

¹ Rojek

می‌کند. این نوع فعالیت‌های فراغتی و تماشای رسانه‌های خارجی، گوش دادن به موسیقی مدرن، طبیعت‌گردی، علاقه به سفر، تمایل به فضای مجازی با یافته‌های پژوهش (عباس زاده و همکاران، ۲۰۱۷) هم‌خوانی دارد. همچنین استفاده از پتانسیل‌های تصویری-نمایشی، شبکه‌های اجتماعی همچون واتساپ و تلگرام را می‌توان به‌مثابه کاتالیزوری تشدیدکننده در تغییر شیوه زندگی دانست؛ شبکه‌های اجتماعی باعث نفوذپذیری و فروریزی فزاینده مرزها، فضاهای امن و خلوت شده و با فراهم شدن زندگی اجتماعی و هم‌زیستی، تنوع‌های فرهنگی و مصرفی را به دنبال دارد. تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی واتساپ و تلگرام بر کاهش کیفیت ابعاد سبک زندگی افراد و همچنین تأثیر بر روابط با غیرهمجنس با یافته‌های (عباس زاده و همکاران، ۲۰۱۷) هم‌خوانی دارد.

از جمله عوامل تأثیرگذار بر تقویت سبک زندگی مدرن، عوامل زمینه‌ای می‌باشند. در این شرایط گسترش روابط دوستانه، کاهش روابط خویشاوندی و برقراری رابطه با افرادی هم‌سن و هم‌فکر که علایق و تمایلات مشابه دارند ایجاد می‌شود. معمولاً این افراد دوستان زیادی دارند و روابط گسترده‌ای را با آنان برقرار می‌کنند. در گستره روابط دوستی آنان، دیگر جنسیت چندان تعیین‌کننده نیست و به همین دلیل دوستان دختر و پسر وارد زندگی آنها می‌شود و احتمال این‌که با جنس مخالف رابطه عاطفی عمیق‌تر پیدا کنند و رابطه جنسی برقرار کنند بسیار زیاد می‌شود. البته تفسیر آن‌ها لذت بردن از روابط می‌باشد ولی در اصل آن‌ها بدین ترتیب به مهم‌ترین نیاز خود که نیاز جنسی می‌باشد، پاسخ داده‌اند؛ پاسخی که موردپسند هنجارهای جامعه نیست ولی با شیوه زندگی آن‌ها این پاسخ، امری طبیعی است و آن‌را غیراخلاقی تفسیر نمی‌کنند.

از طرفی، یکی از ویژگی‌های مهم شهر تهران، گسترش گمنامی و بی‌تفاوتی و نشناختن همسایگان می‌باشد و این عامل موجب کاهش نظارت بر زندگی افراد مجرد می‌باشد. در چنین شرایطی که سبک زندگی مدرن ایجاد می‌شود، چون محور، خود است و تصمیم‌گیری‌ها براساس منافع خود صورت می‌گیرد؛ سازگاری در تعاملات با دیگران کاهش می‌یابد و این مسئله، زندگی مجردی و تنها زندگی کردن را تقویت می‌کند. در شبکه‌های اجتماعی افراد به گذراندن وقت بیشتر در محیط مجازی و پررنگ کردن زندگی مجازی تشویق می‌شوند و بدین ترتیب مهارت‌های برقراری ارتباط در محیط واقعی را از دست می‌دهند. کاربران این شبکه‌ها تصور می‌کنند در یک جامعه بزرگ با میلیون‌ها عضو در ارتباط هستند در حالی که در واقعیت، آن‌ها به‌تنهایی در پشت دستگاه خود نشسته‌اند. استفاده از فضای مجازی و کاهش سازگاری در ارتباطات، با یافته‌های پژوهش (عیدی زاده و احمدی بطلوکی، ۲۰۱۷) همسو است.

در این شرایط، پیامدهایی از جمله؛ بی‌نظمی در ساعات شبانه‌روز، افزایش اضطراب و فشار عصبی، شیوع افسردگی، اختلالات رفتاری و توجه به ظاهر و سبک پوشش، شیوه معاشرت‌های متنوع با دوستان دختر و پسر بدون محدودیت به چشم می‌خورد. با تغییرات ایجاد شده در زندگی‌شان تعاملات و روابط خود را با خویشاوندان و حتی گاه با والدین خود کاهش می‌دهند. به گفته بوردیو: مصرف دیگر تنها برآوردن یک دسته از نیازهای از نظر زیستی ریشه‌دار نیست بلکه متضمن نشانه‌ها، نمادها، ایده‌ها و ارزش‌ها است.

در یک جمع‌بندی کلی، در سبک زندگی گزینش شده، مردان، تنهایی، ره‌اشدگی و انزوایی که حاصل از حرکت در خلاف مسیر پذیرفته شده جامعه است را در درون خود، احساس می‌کنند و این تنهایی را با روابط متعدد دوستان همجنس و غیرهمجنس، پر می‌کنند. آنها همچنین راهبردهایی از جمله: دریافت حمایت از مادران و دوستان خود و آموزش مهارت‌های اولیه زندگی، استفاده از غذای حاضری را برای گذران زندگی برمی‌گزینند. دریافت این نوع حمایت‌ها در سبک زندگی مدرن با یافته‌های پژوهش (معمار و یزدخواستی، ۲۰۱۱) همسو می‌باشد.

بر اساس مدل‌هایی تحقیق، زندگی مجردی، به‌مثابه پدیده‌ای تقابل‌گرا درک، ارزیابی و تفسیر شده که توانسته از سویی به بسیاری از نیازهای فعلی جوانان پاسخ دهد، از سویی دیگر به‌عنوان سبک زندگی موقتی به آن نگاه می‌شود که افراد در ذهن خود به دنبال شرایطی هستند که در آینده شیوه زندگی خود را تغییر داده و ازدواج دائم را انتخاب کنند ولی پیامدهای زندگی موقت دستیابی به آن را سخت می‌کند. برای مثال بر خورداری از آزادی‌های فردی در تصمیمات

زندگی به‌مرور زمان از آنها شخصیتی می‌سازد که دیگر به راحتی نمی‌توانند با دیگران کنار بیایند و سازگاری آنان با دیگران کاهش می‌یابد یا انجام کارهایی که اکنون برای آنان لذت‌بخش است ولی در زندگی مشترک به آن‌ها به عنوان رفتار منفی و نابه‌هنجار قلمداد می‌گردد.

برخورداری مجردان از سبک زندگی مدرن‌تر با نتایج (ایمان و مرحمتی، ۲۰۱۴) و (آقاملایی و همکاران، ۲۰۲۰) همسو است. جوانان به‌خصوص مجردها از آنجا که از آزادی بیشتری در نحوه استفاده از منابع مالی دارند؛ قادر خواهند بود هزینه زیادی را صرف پیروی از مد و الگوی خرید و... کنند. انسان امروزی تمامی تلاش خود را به کار می‌گیرد تا دیده و پسندیده شود تا بتواند اندکی از مراتب‌های ناشی از قفس آهنین تنهایی و غریبگی جهان بکاهد. در نهایت با نظر به این که (گیدنز، ۱۹۹۹)، نقش مدرنیته را در سبک‌های زندگی مورد توجه قرار داده و معتقد است که تجدد، فرد را روی در روی تنوع غامضی از انتخاب‌های ممکن قرار می‌دهد، به‌کارگیری این نظریه در این پژوهش نشان داد که هر چه افراد بیش‌تر وارد فرهنگ متجدد باشند؛ سبک‌های زندگی نیز متمایزتر می‌شوند. این تغییرات تنها در زندگی آن‌ها اثرگذار نمی‌باشد بلکه در نظام ارزشی و هنجارهای آن‌ها به‌عنوان کنشگران نیز مؤثر است. همچنین جوامع صنعتی، نگرش‌های فردگرایانه، اهمیت آزادی فرد در جامعه، وجود نگرش‌های دمکراتیک که اکثراً از تبعات مدرنیسم در این اجتماعات است، شکل ساختار اجتماعی را کاملاً متأثر کرده است. فرد برای انجام کنش، ابتدا شرایط و توانایی‌های خود را در نظر می‌آورد و سپس دست به کنش‌های عقلانی می‌زند. فرد براساس اولویت‌بندی‌های خود کنش را انجام می‌دهد: فرد از یک دید منفعت‌طلبانه دست به کنش می‌زند؛ یعنی آن چیزی را انتخاب می‌کند که بیشترین رضایت‌خاطر را برای وی دارد و این آن چیزی است که با تفکرات جوامع مدرن هم‌خوانی دارد و در جهت گزینش شخصی و انفرادی است.

پیشنهاد‌های پژوهشی

براساس یافته‌ها و نتایج مقاله حاضر، پیشنهادهایی به شرح زیر مطرح می‌شود:

- ۱- فرصت‌های تحصیلی، با کیفیت نسبتاً خوب و یکسان در شهرهای مختلف ایجاد شود تا جوانان از خانواده‌های خود و نظارت‌های غیررسمی شهرهای خود دور نشوند.
- ۲- فرزندان با هویت ایرانی-اسلامی از طریق کتب آموزشی مقاطع تحصیلی، کتب غیردرسی، بازی‌های ویدئویی، فیلم، نماهنگ، پادکست آشنا شوند.
- ۳- زندگی شخصیت‌های تأثیرگذار تاریخ ایران الگوسازی و بازپروری شود.
- ۴- فرصت‌های شغلی را در شهرهای کوچک ایجاد کنیم تا جوانان در همان شهرهای خودشان مشغول به فعالیت‌های اقتصادی گردند.
- ۵- امکانات اقتصادی و شرایط تشکیل خانواده به جوانان ارائه شود.
- ۶- از طریق آموزش‌های رسمی و غیررسمی به اهمیت و جایگاه خانواده تأکید شود و بسیاری از امکانات را فقط به کسانی که ازدواج کرده‌اند، داده شود.
- ۷- تقویت جمع‌گرایی از طریق آموزش‌های رسمی و غیررسمی و رسانه‌های جمعی نیز باید بسیار مهم تلقی گردد.
- ۸- تفاوت ارزشی والدین و جوانان جدی گرفته شود و باید خانواده‌ها را در نگاه‌داشت جوانان توانا کرد.
- ۹- به رسمیت شناختن جوانان و باورهای آنان در خانواده و احترام گذاشتن به افکار آنها تا در جمع خانواده باقی بمانند.
- ۱۰- خانواده‌ها تحت هیچ شرایطی به حمایت مالی خود بعد از جدا شدن فرزندان ادامه ندهند و این حمایت‌ها را در چارچوب خانواده انجام دهند.
- ۱۱- شرایط ازدواج آسان گرفته شود و به جوانان برای تشکیل خانواده کمک فکری و مالی ارائه شود.

- ۱۲- تحکیم روابط خویشاوندی و گذران اوقات فراغت با فرزندان می‌تواند از بسیاری از تفریحات ناسالم آنان را بکاهد.
- ۱۳- آموزه‌های دینی در تشکیل خانواده و تحکیم آن تقویت شود.
- ۱۴- دولت شبکه‌های اجتماعی تأثیرگذار بر افکار عمومی را کنترل و اینترنت داخلی را راه‌اندازی کند.

References

- AbbasZadeh, M., NasralhiWasati, L., & Danesh, L. (2017). Pathology of changes in the lifestyle of rural girls (case study: Sufi village of West Azerbaijan). *Investigating Iran's Social Issues (Social Sciences Journal)*, 8(1), 23-49. <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=463273>
- Agha mollaeh, S., Nikkhah, H. A., & maghsoodi, s. (2020). Modernity, consumer culture and lifestyle One sociological study in Kerman. *Journal of Culture-Communication Studies*, 21(51), 193-228. <https://doi.org/10.22083/jccs.2020.152920.2592>
- Azam, R., Akbar, S., & Danish, M. (2012). Consumption style among young adults toward their shopping behavior: an empirical study in Pakistan. *Business and Management Research*, 1(4), 109-116. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2167338
- Bacock, R. (2002). *Consumption*. shirazeh. <https://www.gisoom.com/book/>
- Badaoui, K., Lebrun, A.-M., & Bouchet, P. (2012). Clothing Style, Music, and Media Influences on Adolescents' Brand Consumption Behavior. *Psychology & Marketing*, 29(8), 582-568. <https://doi.org/10.1002/mar.20544>
- Birdsall, K., & Giddens, A. (2010). *Sociology* (5 ed.). Ney. <https://www.gisoom.com/book/1687671/>
- Bourdieu, P. (2016). *Distinction: social critique of taste judgments* (4 ed.). Saless Publications. <https://www.gisoom.com/book/11220253/>
- Cockerham, W. C. (1997). The social determinants of the decline of life expectancy in Russia and Eastern Europe: a lifestyle explanation. *Journal of Health and Social Behavior*, 38(2), 117-130. <https://www.jstor.org/stable/2955420>
- Eydzadeh, R., & Ahmadi Blotaki, H. M. (2017). The study of the relationship between communicative technology and social sciences Students' life style in science and research Branch in Tehran. *Journal of Sociology Studies*, 9(35), 125-139. <https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?ID=652451>
- Fazli, M. S. (2003). *Consumption and lifestyle*. Sobh Sadegh. <https://www.gisoom.com/book/1270772/>
- Giddens, A. (1999). *Consequences of Modernity*. Markaz. <https://www.gisoom.com/book/1137380/>
- Iman, M., & Marhamat, N. (2014). Sociological Explanation of Youth Tendency towards Modern Lifestyle in Shiraz. *Journal of Applied Sociology*, 25(3), 1-20. https://jas.ui.ac.ir/article_18350_8215b6de535afe2739d43adffcf38212f.pdf
- Memar, S., & Yazdkhasti, B. (2011). Living experiences of single working girls from lifestyle. *Development of Social Sciences*, 6(2), 41-60. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1128703/>
- Rafatjah, M., Rashvand, M., & Shahidi Zandi, M. (2011). The Sociological Explanation of the young Girls leisure time activities with emphasis on the pathological aspects. *Women's Strategic Studies*, 13(50), 29-80. http://www.jwss.ir/article_12362_22e67d82b96c6e9ab6cc452587769cef.pdf

- Ritzer, G. (2010). *Fundamentals of Contemporary Sociological Theory and Its Classical Roots*. Saless. <https://www.gisoom.com/book/1659944/>
- Rojek, C., Shaw, S. M., & Veal, A. J. (2006). *A handbook of leisure studies*. Palgrave Macmillan London. <https://link.springer.com/book/10.1057/9780230625181>
- Simmel, G. (1993). Metropolis and mental life. *Sociological Review*, 2(3), 53-66. https://jnoe.ut.ac.ir/article_15547_99183fced6c7728c7c9171e761b1d58b.pdf
- Strauss, A., & Corbin, J. (2012). *Basics of qualitative research: techniques and stages of production of grounded theory*. Ney. <https://www.gisoom.com/book/1763764/>
- Zakaei, M. S. (2008). Lifestyle patterns of young people in Iran. In *lifestyle patterns of Iranians* (2 ed.). Expediency Analysis Forum, Strategic Research Cente. https://iribresearch.ir/paygah_marakez/cities/akhbar_text.aspx?id=18204&ccode=23